

Avdelningen för krisberedskap och civilt försvar
Enheten för planering
registrator@msb.se

Remissyttrande över Förslag till föreskrifter och allmänna råd om statliga myndigheters uppgifter inför och vid höjd beredskap

Ert ärendenr MSB 2023-03920

Utgångspunkter för granskningen

Domstolsverket har granskat förslaget mot bakgrund av verkets uppdrag som beredskapsmyndighet samt den verksamhet som bedrivs av myndigheterna inom Sveriges Domstolar, dvs. utifrån hur förslaget kan tänkas påverka verksamheten ekonomiskt, organisatoriskt och utbildningsmässigt. Granskningen har även omfattat hur förslaget kan påverka verksamhetsstöd, arbetsformer och rättssäkerheten generellt.

Allmänna synpunkter

Domstolsverket välkomnar en ökad tydlighet av regleringen på området.

Domstolsverket har synpunkter på förslaget när det gäller om vissa föreskrifter ryms inom bemyndigandet, överskådligheten av reglerna och detaljeringsgraden av vissa föreskrifter.

Vissa föreskrifter ryms sannolikt inte inom bemyndigandet

Enligt 27 § 5 förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap (beredskapsförordningen) får Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) meddela närmare föreskrifter om uppgifter inför och vid höjd beredskap enligt 20 § 10 och 11 samt 21 § utom i fråga om Kustbevakningen.

MSB får därmed meddela närmare föreskrifter om beredskapsmyndigheternas uppgifter att

- genomföra den omvärldsbevakning, de utvecklingsinsatser samt de övriga förberedelser, inklusive anskaffning av förnödenheter och utrustning, som krävs för att myndigheten ska klara sina uppgifter vid fredstida krissituationer och höjd beredskap (20 § 10),

- planera, öva och utbilda personal och därutöver ha de planer som i övrigt behövs för att under höjd beredskap kunna övergå till krigsorganisation (20 § 11), samt
- vid höjd beredskap i första hand inrikta sin verksamhet på uppgifter som har betydelse för totalförsvaret (21 §).

Enligt 9 § i de föreslagna föreskrifterna ska beredskapsmyndigheterna använda vissa av MSB särskilt utpekade gemensamma tjänster för ledning och samverkan. Utöver det ska MSB ges rätt att besluta om vilka beredskapsmyndigheter som också ska ha tilläggstjänster till de utpekade tjänsterna och om vilka beredskapsmyndigheter som också ska ha (alternativt tilldelas) system för alternativt samband.

I bemyndigandet ingår bland annat en rätt för MSB att meddela närmare föreskrifter om beredskapsmyndigheternas uppgifter att genomföra de övriga förberedelser, inklusive anskaffning av förnödenheter och utrustning, som krävs för att myndigheten ska klara sina uppgifter vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. En sådan detaljstyrning som 9 § i föreskrifterna innebär ryms dock sannolikt inte inom bemyndigandet.

Enligt 15 § i föreskrifterna ska beredskapsmyndigheterna omedelbart gå över till krigsorganisation vid beredskapslarm. Krigsorganisationen ska enligt 16 § vara fullt ut intagen senast sju dygn efter beslut eller beredskapslarm om inte andra krav finns.

I bemyndigandet ingår bland annat en rätt för MSB att meddela närmare föreskrifter om beredskapsmyndigheternas uppgifter att planera, öva och utbilda personal och därutöver ha de planer som i övrigt behövs för att under höjd beredskap kunna övergå till krigsorganisation. Föreskrifter som innebär en skyldighet för beredskapsmyndigheterna att gå över till krigsorganisation vid ett visst givet tillfälle och hur lång tid en sådan övergång som längst får ta ryms dock sannolikt inte inom bemyndigandet.

Utöver dessa bestämmelser kan det ifrågasättas om 11 § tredje stycket och 13 § i föreskrifterna som innebär skyldigheter för beredskapsmyndigheterna att delta i vissa särskilt utpekade processer ryms inom bemyndigandet.

Reglerna är svåröverskådliga

Strukturen och valet att meddela föreskrifter för beredskapsmyndigheterna och allmänna råd för alla statliga myndigheter i samma dokument gör dokumentet något svåröverskådligt. Domstolsverket vill särskilt framhålla följande.

Det allmänna rådet som följer efter 3 § i föreskrifterna känns malplacerat då det inte knyter an till föreskriften på ett tydligt sätt.

Efter 3 § i föreskrifterna kommer en egen rubrik *Statliga myndigheters uppgifter inför och vid höjd beredskap* med två allmänna råd till alla statliga myndigheter för tillämpningen av 10 § beredskapsförordningen. Därefter fortsätter föreskrifterna som gäller beredskapsmyndigheterna. Strukturen upplevs här som något rörig.

Enligt Domstolsverket fyller inte 14 § i föreskrifterna det beskrivna syftet att förtydliga innebörden av 21 § beredskapsförordningen om att beredskapsmyndigheterna vid höjd beredskap i första hand ska inrikta sin verksamhet på uppgifter som har betydelse för totalförsvaret. Då föreskriften är identisk så när som på ett ord ("höjd" i beredskapsförordningen har bytts

ut mot ”skärpt” i föreskrifterna) riskerar föreskriften tvärtom att göra innebörden av 21 § beredskapsförordningen otydligare. Domstolsverket ifrågasätter också behovet av ett förtydligande.

Vissa föreskrifter är för detaljerade

Domstolsverket instämmer i MSB:s bedömning att det finns tydliga behov av bestämmelser i en föreskrift som ensar begrepp, ger en ökad tydlighet och en grundläggande nivå i viktiga planeringsfrågor samt hur beredskapsmyndigheterna ska agera för att under höjd beredskap inrikta sin verksamhet på uppgifter som har betydelse för totalförsvaret.

Domstolsverket instämmer också i MSB:s bedömning att det är mer lämpligt med allmänna råd som stöd för myndigheternas arbete för en del av de mer detaljerade behoven. (Se sidan 3 i MSB:s Promemoria med bakgrund och motiv till MSB:s förslag till föreskrifter och allmänna råd om statliga myndigheters uppgifter inför och vid höjd beredskap.)

Mot den bakgrunden finns det skäl att överväga om vissa av bestämmelserna som i förslaget är föreskrifter i stället bör vara allmänna råd. Exempel på sådana är 8 § samt ovan nämnda 11 och 13 §§.

Detta yttrande har beslutats av rättschefen Peter Islander. Föredragande har varit juristen Emil Lindmark.

Peter Islander

Emil Lindmark